

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ

Кафедра публічного управління та адміністрування

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: *«Взаємодія органів публічного управління з громадськістю»*

Виконала: студентка

4 курсу за спеціальністю

281 Публічне управління та
адміністрування денної форми навчання

Ірина ЧЕРЕДНЮК

Керівник: кандидат наук з
державного управління,
Юрій МАЄВСЬКИЙ

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище
та ініціали)

Рецензент: кандидат наук з
державного управління,
Тетяна ПІДЛІСНА

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище
та ініціали)

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	3
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ГРОМАДСЬКІСТЮ.....	3
1.1 Цілі, завдання та функції взаємодії з громадськістю органів публічного управління.....	8
1.2 Принцип відкритості як функціональна характеристика органів публічної влади.....	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ.....	16
2.1. Особливості взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю на прикладі Хмельницької територіальної громади	16
2.2. Оцінка довіри Хмельницької територіальної громади до діяльності органів публічного управління	24
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ.....	29
3.1. Моделі взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства для удосконалення формування зв'язків із громадськістю.....	29
3.2. Напрями оптимізації взаємодії органів публічного управління із громадськістю.....	33
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46
ДОДАТОК А.....	51

АНОТАЦІЯ

ЧЕРЕДНЮК I. - Взаємодія органів публічного управління з громадськістю.

Бакалаврська робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

У першому розділі роботи розкрита сутність та зміст поняття «зв'язки із громадськістю». Також досліджено суть принципу відкритості, як одного із провідних принципів діяльності органів публічної влади.

У другому розділі бакалаврської проведено аналіз діяльності Хмельницької районної державної адміністрації на базі Хмельницької територіальної громади за 2017-2021 роки та описані форми взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Серед жителів Хмельницької територіальної громади було проведено опитування щодо рівня їхньої задоволеності діяльності Хмельницької районної державної адміністрації.

У третьому розділі розглянуто три моделі взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Також було висунуто напрями покращення діяльності органів публічної влади. Запропоновано керівництву Хмельницької районної державної адміністрації створення періодичних видань щодо їх діяльності.

Ключові слова: громадськість, органи публічної влади, територіальна громада, Pr-служба, органи місцевого самоврядування, система державного управління, суспільно-політичний процес, комунікація.

ANNOTATION

CHEREDNIUK Iryna. - Interaction of public administration bodies with the public.

Bachelor's thesis for a bachelor's degree in 281 Public management and administration.

The first chapter of the bachelor's thesis reveals the essence and content of the concept of "public relations". The essence of the principle of openness as one of the leading principles of public authorities is also studied.

The second section of the bachelor's degree analyzes the activities of the Khmelnytsky District State Administration on the basis of the Khmelnytsky Territorial Community for 2017-2021 and describes the forms of interaction between public authorities and the public. Residents of the Khmelnytsky Territorial Community were surveyed on the level of their satisfaction with the activities of the Khmelnytsky District State Administration.

The third section considers three models of interaction between public authorities and the public. Directions for improving the activities of public authorities were also put forward. The leadership of the Khmelnytsky District State Administration was offered to create periodicals on their activities

Keywords: public, public authorities, territorial community, PR-service, local governments, public administration system, socio-political process, communication

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Надважливе призначення у розвитку українського суспільства відіграє достовірна поінформованість громадськості про процеси, які органи публічної влади своєчасно та без заперечень забезпечують громадськістю такою ж інформацією.

Ефективна взаємодія між органами публічної влади та громадськістю набирає дедалі важливого значення для розвитку громадянського суспільства.

Сьогодні ж відбувається відмова від парадигми соціальних відносин, яка заснована на моделі «керівництва та підпорядкування» та перехід до моделі «партнерства». Це у свою чергу викликає виникнення проблеми відкритого функціонування зв'язків органів публічного управління та місцевого самоврядування із жителями, а також в доступі органів влади для діалогу із населенням. Затвердження зв'язків між місцевими органами влади та громадськістю допомагає утворенню зовнішнього та внутрішнього середовища, яке є сприятливим для ефективного муніципального управління, що, у свою чергу, служить провідником зворотного зв'язку в управлінських відносинах. Соціально-комунікативні відносини, які виникають у процесі зв'язків органів публічного управління та місцевого самоврядування з громадськістю вже давно стали важливою сферою діяльності найбільш соціально розвинених країн, нараховуючи вже майже вікову історію.

Наразі в Україні відбувається підвищення ролі та відповідальності країни за покращення життєвих стандартів та соціальних можливостей. Разом з тим нещодавня історія показує, що відсутність об'єктивних, ефективних та взаємовигідних зв'язків з громадськістю, який може навести у майбутньому до високої соціальної напруженості, конфліктності, непередбачуваності ходу подій. Гострота проблеми обумовлюється також високою динамічністю інформаційних процесів саме на стику взаємодії між організаціями та населенням, пошуком нових комунікативних зв'язків та методів соціального управління, сприяють забезпеченню ефективної взаємодії між владою та суспільством для виявлення

та реалізації інтересів та потреб різних соціальних груп. Питанням встановлення зв'язків між органами публічної влади з громадськістю займалися такі вчені: Зйлик М. Ф. [13], Саппа М. М [40], Королько В. Г. [17; 18; 19], Самойленко Т. Г. [39], Литвинова Л. В. [24], Купріянов Д. В [21; 22], Ладиченко В. [23], Кравченкова Г. М [20], Шумляєва І. К. [34], Романенко Є. В. [30], Малик Я. [26], Сенча С. А. [41], Ткаченко І. А [44], Токвіль А. [25], Карий О.І та Панас Я.В [15] і так далі. Але зв'язки із громадськістю на сьогодні, на жаль, є найменш вивчені та потребують невідкладного дослідження.

Отже, проблема взаємодії органів публічної влади з громадськістю є одною із центральних у діяльності суб'єктів та об'єктів комунікаційно-управлінських відносин. Вона полягає у тому, що сучасна інформаційно-комунікативна реальність вимагає нових підходів до її вивчення та відповідно нових методів та критеріїв оцінки зв'язків із громадськістю.

Мета та завдання дослідження. Метою бакалаврської роботи є дослідити теоретичні основи взаємодії органів публічного управління з громадськістю, проаналізувати сучасний стан взаємодії органів публічного управління з громадськістю та запропонувати напрями удосконалення взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

Для досягнення поставленої мети нам необхідно виконати наступні завдання:

- Охарактеризувати цілі, завдання та функції взаємодії з громадськістю органів публічного управління;
- Розкрити зміст принципу відкритості як функціональної характеристики органів публічної влади;
- Дослідити особливості взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю на прикладі Хмельницької територіальної громади;
- Проаналізувати оцінку довіри Хмельницької територіальної громади до діяльності органів публічного управління;

— Охарактеризувати моделі взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства для удосконалення формування зв'язків з громадськістю;

— Запропонувати напрями оптимізації взаємодії органів публічного управління з громадськістю.

Об'єкт дослідження бакалаврської роботи є процес взаємодії суб'єктів та об'єктів публічного управління, а **предметом** – взаємодія органів публічного управління з громадськістю.

Використовувалися такі *методи дослідження*:

— формально-логічний — його використання дозволило нам визначити та уточнити окремі поняття та категорії і тим самим впорядкувати понятійно-категоріальний апарат;

— порівняльний — він використовувався у дослідженні зв'язків органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю.

— метод аналізу — він використовувався у дослідженні взаємодії Хмельницької районної державної адміністрації.

У всіх розділах бакалаврської роботи використовувалися методи формальної й змістовної логіки, зокрема аналогії та узагальнення і так далі.

Практична значущість роботи полягає в тому, що розроблені рекомендації дозволять удосконалити взаємодію органів публічного управління з громадськістю.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ

1.1 Цілі, завдання та функції зв'язків з громадськістю органів публічного управління

Наявність налагоджених зв'язків з громадськістю є невід'ємною частиною сучасного, демократичного стилю органів публічного управління. Ба більше, сьогодні ми спостерігаємо розвиток таких напрямів зв'язку з громадськістю у державних органах:

- створення громадської думки та позитивної репутації країни як у її межах, так і за кордоном;
- активне висвітлення діяльності парламенту та органів публічної влади;
- відклик на внутрішній політиці та міжнародних стосунках;
- проведення досліджень та збір статистичних даних щодо актуальних політичних проблем.

Такий розвиток не може не зацікавити проведення досліджень у цих напрямках та визначенні, які ж саме зв'язки будуть ефективними. Перш за все, ми маємо зосередитися на вивченні дефініції «зв'язки із громадськістю».

Дефініція «зв'язки із громадськістю» (англ. public relation) має надзвичайну кількість різних тлумачень, серед яких можна виділити наступні: «зв'язки із громадськістю», «public relations», «громадські зв'язки», «комунікації із громадськістю», «PR-комунікації» і так далі. В підсумку на сьогодні можна нарахувати приблизно 600 різних визначень даного терміну.

Надалі у проведенні нашого дослідження ми зупинимось на вивченні категорії «зв'язки із громадськістю» (або ж public relations). Отож, ми маємо зупинитися на деяких визначеннях, які запропоновані різними авторами.

Класифікація термінів зв'язків із громадськістю великої різноманітності авторів призвела до формування таких наступних груп визначень PR:

1. група термінів PR, у яких зв'язки України із громадськістю трактуються як частина управління;

2. група термінів PR, у яких домінує міркування зв'язків із громадськістю як системи комунікації.

За деякими показниками, визначення «Public Relations» уперше висунув 3-ій президент США Томас Джефферсон, враховуючи високу компетентність в управлінні громадською думкою» [12, с. 130-132].

В Енциклопедії державного управління щодо дефініції “зв'язки із громадськістю” надаються роз'яснення наступним чином: 1) діяльність, що спрямована на досягнення взаєморозуміння між організаціями та населенням; 2) наукову дисципліну, яка доводить потребу в такій діяльності та розробляє її технологію [11].

Валентин Королько дав наступне тлумання: паблік рілейшнз – це функція стратегічного менеджменту, що використовує ЗМІ для поліпшення двосторонніх зв'язків із головними групами населення, від яких залежить успіх або провал організації [19, с.28].

О.В. Колосок висунув пропозицію наступне роз'яснення щодо дефініції: це різновид, а також засіб встановлення двостороннього зв'язку між інституціями державного управління та суспільством [19].

Н. Агафонова пропонує розглядати зв'язки з громадськістю з точки зору стратегічного та тактичного підходів. При чому стратегічний підхід розуміє так: формування довгострокових та короткострокових програм комунікації, тактичний – конкретні організаційні дії з реалізації зазначених програм [1, с.26].

Почепцов Г. вважає, що зв'язки з громадськістю є комунікативною дисципліною, основною ціллю якої є «організація комунікативного простору для об'єкта зв'язків з громадськістю та покликані управляти позитивною репутацією фірми та/або людини» [28].

Якщо розглядати взаємини з громадськістю в системі державного управління, то можна визначити, що вони виступають як інструмент

управлінського впливу країни. Ефективність такого впливу напряму залежить від функціонування відповідних підрозділів у зв'язках із громадськістю.

На нашу думку, взаємини з населенням у системі державного управління – це цілеспрямована взаємодія структур державного апарату з громадянами та громадськими інститутами, які можна визначити як реалізовану ними інформаційно-комунікативну функцію публічного управління, який дає можливість оцінювати відносини різних верств громадськості до тих чи інших рішень та дій, формувати масові уявлення з будь-яких проблем для набуття суспільного твердження, підтримки прийняття та виконання відповідних дій і так далі [38].

Участь стосунків із суспільством в публічному управлінні можливо охарактеризувати як сприяння державі у вирішенні об'єктивних протиріч між плюралізмом політичної сфери суспільства та цілісністю державної влади. Згідно із загальнодемократичними прагненнями суспільного розвитку державні служби мають удосконалюватись та допомогти формуванню громадянського суспільства. В такій спрямованості дуже важливим напрямом є оптимізація прямих та зворотних зв'язків із громадянами. З огляду на це, перед «Public Relations» у структурах влади стоїть декілька дуже важливих завдань, таких як:

1. Намагання змінити ставлення державного апарату до громадянина, який має сприйматися як суб'єкт, а не лише як об'єкт управління.
2. Налагодження співпраці та координації старань між структурами управлінського апарату і населенням та його організаціями.
3. У процесі виконання державної діяльності залучення громадськості до створення та реалізації законотворчості.
4. Забезпечення відкритості та гласності в діяльності органів влади [38, с.70].

Такі завдання, насамперед, втілюються в певних напрямках діяльності державних «public relations», а саме: встановлення та підтримка контактів з громадянами та організаціями, інформування населення про прийняті рішення,

вивчення суспільної думки, аналіз реакції громадськості на дії посадових осіб та органів влади, прогнозування суспільно-політичного процесу та інше.

В науковій літературі виокремлюють наступні функції, що здійснюють зв'язки з громадськістю, які у такий спосіб висвітлюють історичні етапи становлення [12, с. 130-132].

Вони включають наступні: контроль думки і поведінки суспільства; формування взаємовигідних відносин між органами публічної влади та громадськістю; реагування на населення.

На думку Піліпко Т.А. можна виокремити наступні функції, а саме: комунікативні, ідеологічні, культурно-освітні, рекламно-довідкові, організаторські [27]. Виходячи з цілей та завдань PR в органах публічної влади, ми можемо виділити основні функції, які зазначені у Додатку А.

Таким способом, PR-служби органів публічної влади мають широкий спектр повноважень та функцій. Їх діяльність сприяє конструктивному діалогу влади та суспільства. Саме тому у взаємодії потрібно активніше застосовувати технологічні перспективи PR-служб. Окрім того, у виконанні PR-служб повинна бути не лише пропаганда досягнень в структур. Цей підхід дозволить зміцнити довіру населення до державних структур.

1.2. Принцип відкритості як функціональна характеристика органів публічної влади

Одним із важливих завдань взаємодії органів публічної влади з громадськістю є формування, розвиток та реалізація принципу відкритості.

Наразі ми зазначаємо, що принцип в науковій літературі тлумачать як специфічну дефініцію, в якій міститься не стільки як закономірність, відносини, взаємозв'язки, скільки знання про них [2].

Слово "відкритість" за тлумаченням словника української мови формулюється як "неприхований, нетаємний, явний" [3]. Дефініція "відкритий"

пояснюється як незакритий, необмежений, неприхований [10], або ж доступний кожному у будь-який час усюди: чутливість до нових ідей та вимог, готовність швидко реагувати на зміни [52].

У "Словнику сучасної економіки Макміллана", дефініція "відкритий" трактується як "чесний спосіб говорити і при цьому намагатись нічого не приховувати" [42].

Відкритість влади завжди є двостороннім процесом. З однієї сторони б, її запорукою є існування суспільного запиту на отримання об'єктивної та вичерпної інформації про діяльність владних органів, активна позиція громадянського суспільства щодо державної влади. З іншої — рівень відкритості визначається реальною діяльністю конкретних органів публічної влади з метою якомога кращого інформування громадськості про свою роботу, одним з чинників якого є бажання влади узаконити себе [43].

Принцип відкритості втілюється за рахунок дотримання 4-ьох його складових:

- 1) Принцип інформаційної відкритості.
- 2) Принцип зрозумілості.
- 3) Принцип залучення громадянського суспільства.
- 4) Принцип підзвітності.

Насамперед відкритість дуже важливо аналізувати як засіб, а не як мету.

Необхідно з'ясувати, для чого слугує відкритість органів публічної влади:

— Перше: для ефективності управління, вона справді забезпечує той оптимальний зворотній зв'язок, який дозволяє ефективно управляти.

— Друге: відкритість сприяє зростанню довіри до влади, тому влада має бути зацікавлена в такій відкритості.

Однак нам дуже важливо необхідно усвідомлювати, що має існувати баланс між відкритістю і захистом інформації, який має відповідати особливостям нашого соціокультурного розвитку, управлінської культури.

Згідно із Принципами Європейського адміністративного простору (SIGMA-1999), принцип відкритості розуміється як відкритість на протигагу секретності [48, с. 277].

Відкритість влади відкриває можливість контролю з боку громадськості.

На думку І. Грищенка, відкритість — це стиль управління, який визначає необхідність залучення якомога більшої кількості зацікавлених у результатах сторін, вільного поширення інформації та доступу до неї [5, с. 198].

О. Тофлер вважає, що при демократичному управлінні суспільством головною має стати "демасифікація" впливу кожного окремого громадянина на владу... І тут найближчі роки дадуть можливість побачити нові види взаємодії, зокрема розвиток зв'язків з громадськістю, який також демонструє віддачу до експлуатації саме зворотного зв'язку від населення до влади, коли влада стає принципово залежною від інтересів населення [14, с. 17].

Безапечено, принцип відкритості можна визначити як обов'язок публічної влади забезпечувати можливості вільного доступу громадян до здійснення управління [6, с. 6].

Як вважає вчений Ж. Зіллер, існує два компоненти принципу відкритості, які відображені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Компоненти принципу відкритості

№ компоненту	Його трактування
Перший	Включає право доступу громадян до офіційних документів органів публічної влади. Саме цю складову принципу здебільшого визначають як принцип прозорості в контексті діяльності органів публічної влади.
Другий	Охоплює різні форми свідіяння органів публічної влади з приватними особами в процесі прийняття рішення

Джерело: [51]

Правові засади державної політики у підтримці розвитку громадянського суспільства закладені у Конституції України [16], законах України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики", "Про місцеве самоврядування в Україні", а

також законах України, що визначають правовий статус та засади діяльності інститутів громадянського суспільства, а саме у законах України "Про громадські об'єднання", "Про благодійну діяльність та благодійні організації", "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності", "Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності", "Про свободу совісті та релігійні організації", "Про професійних творчих працівників та творчі спілки", "Про органи самоорганізації населення" та інших.

Окремі завдання, пов'язані з розвитком громадянського суспільства, відображені у тому числі в Національній стратегії у сфері прав людини, затвердженій Указом Президента України 24 березня 2021 року № 119, Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695, Концепції розвитку громадянської освіти в Україні, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 року № 710-р [36].

Згідно із законодавством, органи публічної влади повинні опубліковувати таку відкриту та доступну інформацію щодо:

- 1) загальну інформацію про сам орган [50];
- 2) про нормотворчу діяльність [35];
- 3) про участь органу публічної влади в цільових та інших програмах, міжнародній співпраці;
- 4) інформацію про стан захисту жителів та територій від надзвичайних ситуацій та вжиті заходи щодо забезпечення їх безпеки;
- 5) інформацію про результати перевірок, проведених органом місцевого самоврядування, підвідомчими організаціями в межах їхніх повноважень;
- 6) тексти офіційних виступів та заяв керівників та заступників керівників органу публічної влади [50];
- 7) статистичну інформацію про діяльність органу публічної влади [30];
- 8) інформацію про кадрове забезпечення;

9) інформацію про роботу органу публічної влади зі зверненнями громадян, організацій, громадських об'єднань, державних органів, органів місцевого самоврядування [29; 31; 32; 33].

Отже, як ми виявили, відкритість публічної влади визначається 3-ьома головними факторами:

— По-перше, це якісне чинне нормативно-правового забезпечення, згідно з яким і функціонує державний апарат.

— По-друге, існування дієвих та конкретних механізмів і процедур реалізації прав доступу громадськості до інформації про діяльність органів публічної влади.

— По-третє, існуючим у суспільстві рівнем політичної культури.

На сьогодні в Україні розроблена досить розгалужена законодавча база щодо забезпечення відкритості органів публічної влади, проте, деякі нормативноправові акти, які дозволяли б реалізувати відкритість органів публічної влади, на превеликий жаль, тільки в стадії розроблення.

Великою проблемою є вкорінення нормативно-правових норм у масову свідомість громадян і посадових осіб.

Але певні допоміжні труднощі у питанні забезпечення доступності влади створюють приналежність відкритості до делікатної сфери регулювання міжособистісних стосунків.

Для України дуже важливий принцип відкритості органів публічної влади з громадськістю, тому що країна є на шляху до статусу кандидата в Європейський Союз (далі ЄС).

Відкритість органів публічної влади є одним переліченим із завдань на вступ до ЄС.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ВЗАЄМОДІЇ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

2.1 Особливості взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю на прикладі Хмельницької територіальної громади

Дослідження щодо взаємодії Хмельницької районної державної адміністрації з громадськістю ми провели на базі Хмельницької територіальної громади.

Хмельницька територіальна громада (далі Хмельницька ТГ) налічує станом на 1 січня 2021 року 290 128 жителів. Її адміністративний центр розташований у м. Хмельницькому.

Економічна база Хмельницької ТГ утворюється за рахунок підприємств/установ, які представляють різні типи економічної діяльності, зокрема харчової промисловості, фермерські господарства, підприємства, що надають різні туристичні послуги, АЗС, підприємства по купівля/продаж сільськогосподарської техніки.

Всього на території громади зареєстровано 569 діючих осіб (фізичних та юридичних), з них: м. Хмельницький та с. Шаровечка – 304, с. Пирогівці – 236, с. Копистин – 14, с. Давидківці – 7.

Працездатне населення частково пов'язане з місцевою економікою. Значна частина населення працює на підприємствах м. Хмельницького.

Динаміка чисельності працюючих на головних підприємствах Хмельницької ТГ не є хорошою, більша частина працездатного населення, що яка має реєстрацію місця проживання у межах Хмельницької ТГ, працює за її межами.

Динаміка бюджету Хмельницької ТГ за досліджуваний період має позитивне значення (рис.2.1.)

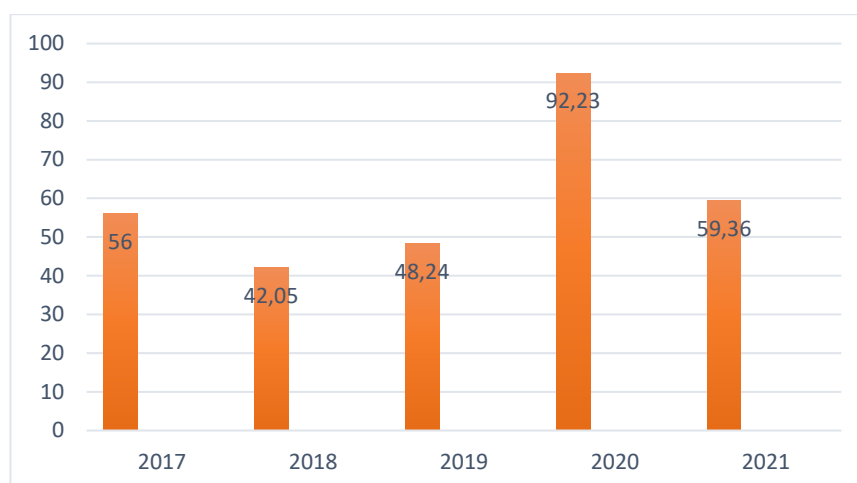

Рис. 2.1. Доходи Хмельницької ТГ

Примітка. Складено автором на основі [49; 50]

Як показують показники, що наведені на діаграмі за 5 років дохідна частина бюджету громади підвищилася аж на 6 %: у 2017 році дохідна частина складала 56 млн. грн., а у 2021 році 59,36 млн. грн.

Структура доходів Хмельницької ТГ наведена на рис. 2.2.

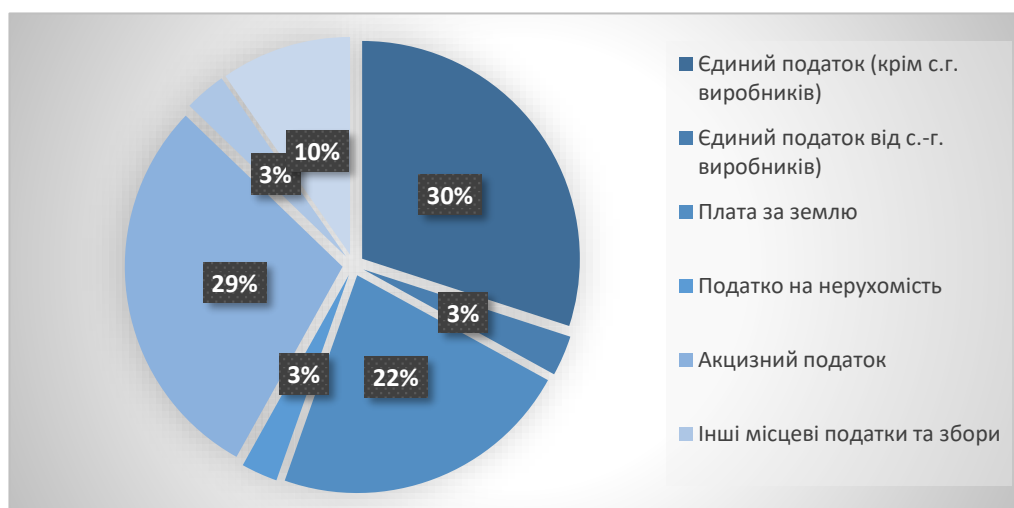

Рис. 2.2 Структура доходів Хмельницької ТГ у 2021 році, у %

Примітка. Складено автором на основі [49; 50]

Видатки бюджету Хмельницької ТГ покриті його дохідною часткою. Станом на 31 грудня 2021 року має місце перевищення видаткової частини над

дохідною. Це пов'язано з перерозподілом залишків коштів на рахунках, які виникли на початок нового бюджетного року. Структуру видатків бюджету Хмельницької ТГ у 2018-2021 рр. утворюють видатки на дошкільну освіту, управлінські органи, благоустрій, бюджет розвитку та інші видатки.

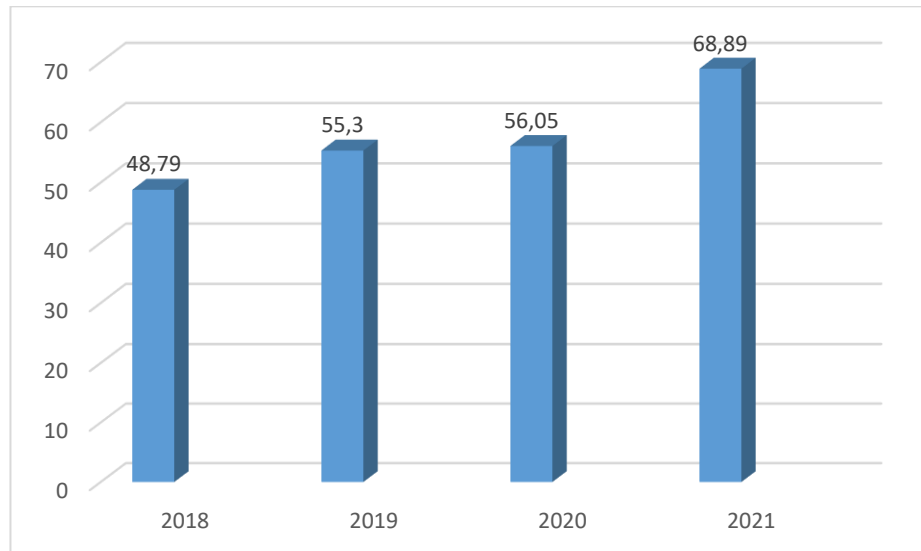

Рис 2.3 Динаміка видатків місцевих бюджетів громади у 2018-2021 рр., млн. грн

Примітка. Складено автором на основі [49; 50]

Розглянемо, як нами було налагоджено діяльність Хмельницької РДА з населенням громади.

Ми розглянули інформацію, як багато авторів пропонують налагоджувати діяльність ХРДА, але зупинилися на пропозицію пані Гуріної.

Як зазначає Л. Гуріна [7, с.281]: зв'язок органів державної влади передбачає інформування жителів для надання загального уявлення про діяльність, реалізацію планів та проблем, які потрібно вирішити. Органи виконавчої влади використовують такі види комунікативних зв'язків:

- безпосереднє спілкування – зв'язок з одного боку між громадянами (об'єднанням населення), з другого – посадовими особами органу влади;
- спілкування за допомогою засобів зв'язку (телефон, листування);

- спілкування за допомогою медіа (преса, телебачення, радіо, тощо) [7, с.281].

Головною ціллю діяльності Хмельницької РДА [40] з населенням є:

- створення прозорих зв'язків з населенням та громадськими організаціями, ЗМІ, політичними партіями, комерційними та іншими організаціями на території,
- підвищення рівня довіри до органів влади, що забезпечують реалізацію їх конституційних прав.

Основними завданнями політики, яка проводиться верховенством Хмельницької районної державної адміністрації [40] у сфері з громадськістю, є:

- органи публічної влади мають бути відкритими для спілкування з мешканцями та громадськими чи політичними організаціями;
- підвищення інтересу населення до діяльності органів влади та належне інформування про їх діяльність;
- створення зв'язків органів місцевого самоврядування з усіма організаціями та ЗМІ, які можуть впливати на хід управління та мобілізувати мешканців;
- усунення конфліктів, що пов'язані із рішеннями прийнятими управлінням;
- створення позитивного образу Хмельницької районної державної адміністрації з громадськістю, який покликаний забезпечувати права громадян [7, с. 281].

Головними завданнями політики, яка проводиться верховенством Хмельницької районної державної адміністрації [40] у сфері взаємин із населенням, є:

- забезпечення відкритості органів місцевого самоврядування для мешканців, громадських, політичних та інших організацій;
- підвищення рівня поінформованості населення та інтересу до діяльності органів влади;

– створення стійких контактів та зв'язків органів місцевого самоврядування з усіма громадсько-політичними організаціями та засобами масової інформації, здатними впливати на хід управління та мобілізувати мешканців;

– нівелювання та усунення конфліктних ситуацій, пов'язаних із прийнятими управлінськими рішеннями;

– формування позитивного образу Хмельницької РДА із громадськістю як незалежного інституту, покликаного забезпечувати законні права громадян.

Головною ціллю діяльності Хмельницької районної державної адміністрації з жителями громади є формування відкритих та прозорих взаємин із населенням, громадськими організаціями, ЗМІ, політичними партіями, комерційними та іншими організаціями на території, підвищення їхньої довіри до органів влади, які мають забезпечити реалізацію їхніх конституційних прав.

Взаємодія Хмельницької ТГ відбувається в наступних формах (рис. 2.4)

Рис. 2.4 Форми взаємодії Хмельницької районної державної адміністрації із громадськістю

Примітка. Складено автором на основі [31; 32; 50]

В зв'язку з швидким розвитком Інтернету, який охопив всі сфери людського життя. Офіційні сайти муніципальних управлінь стають головним джерелом отримання інформації про місцеву владу та спосіб комунікації.

Під час створення сайту приділяють особливу увагу його головній сторінці, важливий не стільки її зовнішній вигляд, а зручність сприйняття для переходу в інші розділи, що дозволить користувачам швидко знаходити потрібну інформацію для своїх потреб.

Веб-сайт для Хмельницької ТГ є офіційним джерелом інформації громади, який відображений на рис. 2.5.

Рис. 2.5 Демонстрація екрану офіційного сайту Хмельницької ТГ

Джерело: [50]

Головною метою створення сайту є оприлюднення інформації про роботу Хмельницької районної державної адміністрації підвищення ефективності її роботи та прозорості, розміщення проектів та нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування.

Для інформаційного наповнення веб-сайту мають бути підготовлені матеріали посадовими та службовими особами райдержадміністрації, установами чи організаціями, які належать до комунальної власності. З пропозицією для розміщення інформації на сайті міської ради можуть звертатись

різні підприємства, установи, організації, громадські товариства та мешканці територіальної громади.

Головною ціллю створення сайту є оприлюднення інформації про діяльність Хмельницької районної державної адміністрації підвищення ефективності її роботи та прозорості, розміщення проектів та нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування.

Для інформаційного наповнення веб-сайту мають бути підготовлені матеріали посадовими та службовими особами райдержадміністрації, установами чи організаціями, які належать до комунальної власності. З пропозицією для розміщення інформації на сайті міської ради можуть звертатись різні підприємства, установи, організації, громадські товариства та мешканці територіальної громади.

Е-петиція – форма колективного звернення населення до Хмельницької районної державної адміністрації та інших виконавчих органів для вирішення питань або проблем, які належать до їх повноважень. Вважається дійсною лише за умови набрання відповідної кількості голосів – є обов’язковою до розгляду органами публічної влади.

Організацію розгляду е-петицій, які є адресовані Хмельницькій районній державній адміністрації, забезпечує загальний відділ. Голова Хмельницької РДА, Анатолій Катеренчук, не пізніше 1-го робочого дня після набрання відповідної кількості підписів надає відповідним виконавчим органам опрацювати питання і за результатами, підготувати проект рішення адміністрації чи її виконавчого комітету. У виняткових випадках – надавати відповідь автору петиції без підготовки проекту рішення [50].

У той же час, простота подання заяв провокує зростання дрібних, незначних скарг, що робить складання автоматичних звітів менш ефективними. Ведення у соціальних мережах сторінок значно сприяє збільшенню відкритості органу муніципальної влади. Стиль тексту, який публікується в соціальні, може бути не формальним, як на офіційному веб-сайті.

Просування в соціальних мережах є ефективним для привернення уваги до діяльності органу місцевої влади, переконання громадян у позиції, а також для формування позитивного ставлення місцевого населення. Також вони є ефективними для налагодження зворотного зв'язку чи відкритого діалогу влади та громадян.

Громадяни можуть залишати в коментарях питання на рахунок проблеми, яка їх цікавить та отримувати відповідь безпосередньо від місцевих депутатів, а не органу влади, як це відбувається на офіційних сайтах. Отже, ведення акаунту в соціальній мережі спрощує подання звернень до органу влади для громадян. В коментарях можуть розгортатися дискусії на рахунок рішень влади, за допомогою яких можна побачити громадську думку. Читаючи коментарі, депутати або голова можуть знайти вирішення проблем разом з громадянами. Користувачі соціальних мереж, які відкриті до спілкування з керівництвом, є досить величезною аудиторією [50].

Важливою характеристикою користувачів соціальних мереж є схильність до об'єднання у спільноти, що робить ведення офіційної спільноти органу публічної влади одним із пріоритетних напрямів діяльності у соціальних мережах. Соціальні мережі (такі як Інстаграм, Фейсбук і так далі) дозволяють вивчати споживачів інформації органу місцевої влади, цільові групи громадськості, зрозуміти, чого вони потребують, як з ними слід комунікувати.

Відповідно, через соцмережі можна «протестити» комунікаційну кампанію, організувати на рівні з інтернет-спільнотою комунікацію щодо питань, що їх дуже цікавлять, і обговорення проблем з групою, які стосуються діяльності органу влади.

Але у діяльності з громадськістю Хмельницької РДА є певні недоліки, серед яких ми можемо виділяти наступне:

- попри наявність різних відділів відсутній окремий структурований підрозділ саме з питань взаємодії із громадськістю;
- перевантаженість працівників інших підрозділів з питань взаємодії із громадськістю іншими функціональними обов'язками;

- відсутня належна координація зв'язків між структурними підрозділами, які займаються налагодженням зв'язків із громадськістю;
- недостатнє забезпечення інформації для громадськості про організацію та результати проведених консультацій із нею;
- нестача тісного контакту із ЗМІ [50].

2.2 Оцінка довіри Хмельницької територіальної громади до діяльності органів публічного управління

Не тільки населення зацікавлене в інформаційній відкритості з питань політичної та господарської роботи органів публічної влади та місцевого самоврядування, які також потребують зворотного зв'язку з громадськістю, задля корекції державних управлінських рішень, забезпечення довіри до органів місцевої влади з боку жителів громади.

Зв'язки з громадськістю дозволяють залучити громадян до спільного обговорення, з місцевою владою способів вирішення господарських питань (житлово-комунальне господарство, транспортне обслуговування), які безпосередньо пов'язані з їх життєдіяльністю на території. Місцеве самоврядування є важливою частиною громадянського суспільства, яке покликане надавати можливість населенню брати участь у політичних, суспільних процесах [7, с.70].

Отож, можливості впливу на політичні рішення є важливою складовою громадянської активності та способом посилення відстороненості громадян від загальнополітичних процесів

Ба більше, безпосереднє спостереження за змінами, які відбуваються внаслідок спільного рішення органів публічної влади та громадськості, зміцнює довіру мешканців території до політичних діячів, підвищуючи цим довіру до діючої місцевої влади. Проінформованість громадян про різні сфери (екологія, житлово-комунальне господарство, транспортне обслуговування, фінансова,

кадрова діяльність тощо) в територіальній громаді є запорукою їх ефективної участі в управлінні органами публічної влади.

Джерелом інформації у комунікативній діяльності органу публічної влади – спеціальні служби, оскільки комунікація є важливою, адже від комунікації залежить подальше відношення громадян до органів публічної влади.

Ба більш того, від їх структури та змістовної роботи залежить інформаційне забезпечення діяльності органу публічної влади, поінформовування населення про можливі форми участі у підготовці та реалізації рішень місцевої влади, впровадження форм зворотнього зв'язку з населенням, аналіз думок, настроїв представників різних соціальних груп [49; 50].

Тому головним параметром виділеного критерію це професіоналізм PR-служби місцевої влади, яка повинна збирати інформацію з цілого ряду параметрів.

Серед них ми вважаємо за доцільно виділити наступне:

- чисельність та якість підготовлених інформаційних матеріалів, пресрелізів;
- система розсилки прес-релізів;
- співвідношення кількості випущених прес-релізів до кількості надрукованих у ЗМІ;
- кількість проведених прес-конференцій, спеціальних заходів прес-турів, презентацій (аналізується співвідношення числа журналістів, які були запрошені, до тих, хто реально прийшов) за досліджуваний період часу;
- чисельність проведених заходів (зокрема кількість учасників акцій, презентацій);
- рівень підготовки аналітичної та прогностичної інформації про становище суспільної думки тощо [50].

Проте ефективність діяльності її значною мірою залежить від вихідних підходів до організації PR-служби::

- структурний стан у системі органів публічної влади;

– структурна організація, її відповідність функцій зв'язків із населенням;
 — процедури взаємодії з іншими державними підрозділами в подачі інформації.

Такі дані групуються в єдиний параметр - організаційно-структурна відповідність PR-служби органів публічної влади та виконання функцій зв'язків з громадянами.

В ході проведеного дослідження, яке нами було проведене в травні 2022 року відносно довіри громади щодо діяльності Хмельницької РДА на базі її даних [50] та були сформовані такі результати, які умовно ми розподілили на 4 групи:

1. група – достатньо високе оцінювання діяльності Хмельницької РДА (позитивне оцінювання);
2. група – добра оцінка діяльності (питома вага позитивної оцінки незначно перевищує негативні оцінки);
3. група - задовільна оцінка діяльності досить висока питома вага негативних оцінок ніж позитивних;
4. група – незадовільна оцінка (питома вага негативних оцінок вища за позитивні).

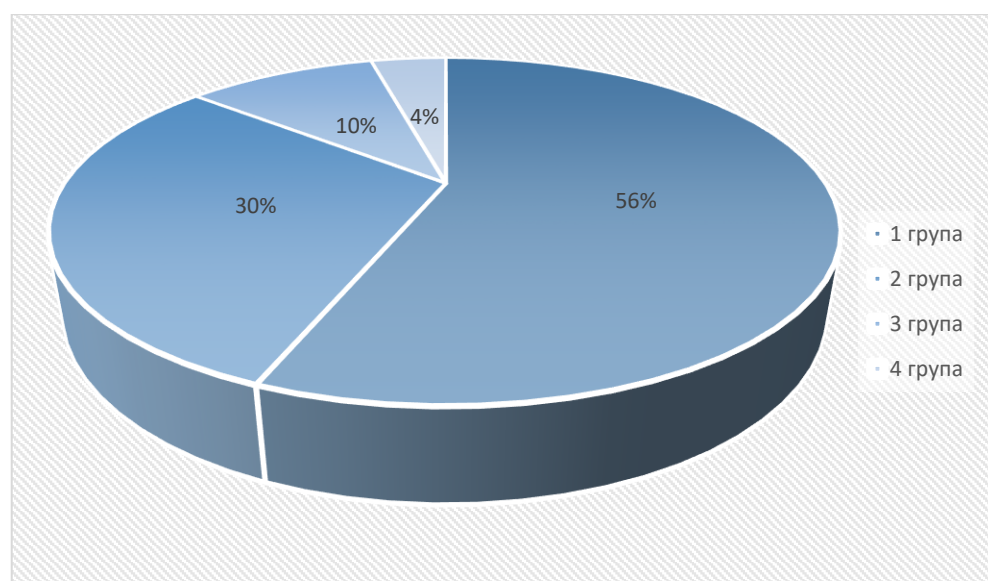

Рис. 2.6. Результати опитування громадян Хмельницької ТГ

Примітка. Складено автором на основі [49; 50]

Отож, як свідчать дані рисунку 2.6 серед опитуваних жителів Хмельницької ТГ:

- 1 група – достатньо високо оцінила роботу Хмельницької РДА 56 %;
- 2 група – на оцінку «добре» роботу Хмельницької РДА оцінили 30 %;
- 3 група – на оцінку «задовільно» роботу Хмельницької РДА оцінили 10 %;
- 4 група - на оцінку «незадовільно» роботу Хмельницької РДА оцінили 4 %.

Більша частина опитуваних позитивно оцінюють діяння Хмельницької районної державної адміністрації.

Але є і громадяни, що не задоволені

їхня незадоволеність виникає через недостатню інформованість громадськості, відсутності інформації через ЗМІ.

У зв'язку з наявністю негативних відгуків серед респондентів, ми вважаємо за доцільне, щоб керівництво ХРДА задумалося про підтримку власного позитивного іміджу.

На наш погляд, керівництву варто масово залучати мешканців громади до стратегічного планування розвитку міста.

Розглянути можливість формування відповідних фокус груп, до складу яких будуть входити ті мешканці, які мають намір і бажання приймати участь у розробці таких проектів [49; 50].

При створенні таких фокус груп верховенству ХРДА варто звертати увагу на можливість існування багатоманітності інтересів та природного суперечності протиріччя інтересів.

Враховуючи це, керівництву варто більш детально вивчати та аналізувати інформацію, яка надається учасниками, з метою пошуку компромісу та знайдення найкращого рішення.

І саме тоді можна винайти найкращий зі всіх варіантів, коли зрозумілі та враховані інтереси всіх зацікавлених сторін.

Окрім того, зрозумілість, відкритість, прозорість та відповідальність органів державної влади та місцевого самоврядування є тією основою, на базі якої і будуються ефективні взаємовідносини із громадою [51; 52].

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

3.1. Моделі взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства для удосконалення формування зв'язків із громадськістю

На сьогодні вплив структур влади спрямовано на різні групи населення з метою зміни їхньої думки та відносин без урахування їх інтересів та позицій.

Зв'язки з населенням передбачають встановлення рівноправного діалогу, за якого можливе врахування інтересів та побажань населення як рівноправного учасника процесу управління.

В органах влади їхнє верхнє керівництво має обов'язково налагоджувати механізм комунікативного зв'язку, який є важливим інструментом реалізації державної політики [49; 50].

Можливості зв'язків із громадськістю дозволяють не лише задіяти засоби масової інформації, а й спілкуватися з населенням нап'яму, пояснюючи так свої рішення, виявляючи запити та з'ясовуючи позиції різних соціальних груп.

Через структури влади передається інформація, адресована суспільству, а також посилення, які спрямовані на активну діяльність громадян, їх продуктивну участь у вирішенні проблем своєї держави, регіону, території.

В основі взаємодії громадськості та органів влади лежить принцип колективної відповідальності, що вимагає ділового партнерства та співробітництва між населенням, народними обранцями, представниками виконавчої влади [50].

Головна ціль такої взаємодії – розвиток громадянської свідомості та створення сприятливого суспільно-політичного клімату.

В основі зв'язку із населенням має лежати діалог та партнерські відносини.

Робота PR-служб має бути спрямована на організацію діяльності органів та виконавчих осіб місцевого самоврядування таким чином, щоб вона була прозорою, відкритою для громадян та їх об'єднань, забезпечувала

співробітництво, роз'яснення мотивів прийняття рішень, доведення до громадськості основних положень соціальної та економічної політики, стратегічного курсу тощо [50].

Практичними формами досягнення таких цілей можливо вважати:

- аналіз суспільної реакції на прийняті рішення чи рішення, які плануються до прийняття, а також на дії посадових осіб та органи місцевого самоврядування;
- співдіяння із ЗМІ. Сюди можна додати публікування нормативно-правових документів, інтерв'ю посадових осіб, звіти депутатів, виступи по телебаченню та радіо, створення Інтернет-сайтів та багато інших;
- ведення та вирішення справ за зверненнями громадян до органів місцевого самоврядування;
- участь у спільних справах та діях з реалізації колективних інтересів та бажань із населенням та його групами.

Зазвичай, діяльність служб зв'язків із громадськістю не обмежується лише таким переліком форм. У кожному публічному органі влади може утворюватися власна система зв'язків із громадськістю та структура органів, що здійснюють ці функції [47, с. 66-70].

Отож, ми пропонуємо розглядати наступні моделі взаємодії органів публічної влади з громадськістю, які відображені у таблиці 3.1:

Таблиця 3.1

Моделі взаємодії органів публічної влади з громадськістю

№ моделі	Коротко про дану модель
ПЕРША	Її значення полягає в інформуванні громадськості про діяльність органів публічної влади. Таким завданням займаються прес-служби, відділи зв'язків із ЗМІ, політичні партії та громадські організації. Інформація, що поширюється, має лиш суто односторонній характер, оскільки вона дозується з метою створення позитивної репутації представників органів публічної влади із використанням пропагандистських методів. Її вважають «асиметрично» моделлю, оскільки тут немає наявності належної зворотно-поступальної реакції громадськості. Однобічність інформаційного потоку не дозволяє у повній мірі виконувати цю функцію і не виправдовує демократичних очікувань товариства

Продовження таблиці 3.1

ДРУГА	Ця модель дозволяє використання не лише відомих пропагандистських методів та прийомів для поширення виключно позитивної інформації про свою діяльність, а також спеціальні технології, які здатні переконувати, причому, перш за все ту частину суспільства, на яку орієнтуються на даний момент та з цієї проблеми. Таку модель дуже часто називають «двосторонньо асиметричною», тому що до уваги береться реакція тільки тієї частини громади, на яку орієнтуються на даний момент
ТРЕТЯ	Модель передбачає не тільки регулярне інформування з боку місцевих органів влади з метою покращення взаєморозуміння між ними та громадськістю, але також служить для своєчасного запобігання конфліктним ситуаціям та координації своєї діяльності відповідно до суспільних інтересів. Цю модель, як і попередню, також називають «двосторонньо симетричною», оскільки у ній використовуються способи, які дозволяють з більшим ступенем точності відповідати інтересам демократичного суспільства

Примітка: Складено автором на основі [26, с.295-361; 48].

Третя модель може вважатися найбільш етичною за дві попередні, тому що влада не боїться звинувачень у некомпетентності або неефективності, коли влада стійка, відкрита для громадського діалогу. Та цілком виправдовує довіру народу, може користуватися та опиратись на неї. На наш погляд, це найбільш оптимальна, найефективніша модель організації прес-служб.

Організація внутрішньої PR-служби є найскладнішою складовою інформаційної муніципальної служби. PR-фахівцям доводиться зістикатися з недовірою багатьох представників до професіоналів у галузі громадських зв'язків, небажанням співпрацювати.

Інша причина, що перешкоджає організації ефективної роботи органів місцевого самоврядування, полягає у відсутності корпоративного духу у колективах органів муніципальної влади. Вони мають діяти як одна та згуртована команда. Проте, проблема слабкої організаційної культури актуальна до сьогодні на превеликий жаль [16, с. 87].

У муніципальному управлінні культура формується та трактується як сукупність ідеальних представлень та організаційних рішень місцевих та державних справ, або як форма втілених в управлінську діяльність цінностей та

установок. Вона є складним, багаторівневим, внутрішньо суперечливим, соціально-духовним явищем, яке відображає здатність людини керуватися різними стандартами владно – управлінської діяльності.

Культури муніципального управління розкривається через її соціальну спрямованість, а також особисту культуру і її стиль керівництва, що впливає на морально–психологічний стан працівників, умови управлінської праці, взаємини між працівниками.

Найголовнішим механізмом відтворення та трансляції культури в органах місцевого самоврядування є індивідуальність особи, яка має статус муніципального службовця [25, с. 21-27].

Духовність, культура, інтелігентність мають бути головними характеристиками професіоналізму сучасних муніципальних службовців, це гідного образу службовця у очах громадськості. Специфіка кожної організації, установи та навіть професії, особливості, що виникають у процесі тієї чи іншої професійної діяльності службових ситуацій та ділових відносин, що складаються, створюють свої, характерні саме для цього середовища, норми поведінки.

Вони фіксуються у вимогах адміністративної етики – сукупності правил і форм поведінки з населенням, які дозволяють висловити повагу до них, сприяють встановлення між керівниками та підлеглими атмосфери взаємного визнання та розуміння, поваги один до одного [4, с. 177].

Оптимізація зв'язків з громадськістю та всеосяжне проникнення управлінської культури серед муніципальних службовців входять у число ключових умов становлення громадянського суспільства, взаємодіючого з правовою державою та саморегуляції органів місцевого самоврядування у здійсненні муніципального управління [19, с. 178].

Наразі кар'єрний тип депутата органу місцевого самоврядування набув широкого розповсюдження, коли виборний носій розглядає своє призначення лише як ступінь для подальшого зростання по політичних та адміністративних кар'єрних щабелях.

Деякі депутати приходять до органів місцевого самоврядування виключно з ціллю просування будь-яких інтересів, організації, у якій вони працюють. Бюрократизм у прийнятті рішень також одним із істотних перешкод розвитку місцевого самоврядування. Пропозиції, які надходять від деяких окремих депутатів чи жителів місцевості дуже довго розглядаються, нескінченно виносяться на голосування [19, с. 87].

Можна зробити висновок, що місцевим органам влади потрібні злагоджені внутрішньо-корпоративні зусилля, тобто координація діяльності служби зв'язків із громадянами з діяльністю інших структурних та функціональних підрозділів як всередині одного органу публічної влади, і між органом і підрозділами. Тільки у разі складання внутрішніх та зовнішніх характеристик можна досягти хорошого результату. І таким чином, діяльність працівників інформаційної служби органів місцевого самоврядування повинна включати в себе як організацію внутрішнього PR, а також організацію системи заходів з метою формування позитивної репутації влади, спрямованої на зовнішню аудиторію – населення муніципального освіти, органи влади, громадські організації, державні та комерційні структури. А також ми визначили, що виходячи із завдань та принципів муніципального управління головними цілями діяльності служб з зв'язкам із громадськістю на рівні територіальної громади можна враховувати наступне:

1. забезпечення гласності та відкритості у роботі публічної влади та їхніх посадовців; інформування місцевої спільноти;
2. формування сприятливої репутації іміджу органів публічної влади у власних очах громадськості [37].

3.2. Напрями оптимізації взаємодії органів публічного управління із громадськістю

Участь населення у формуванні та реалізації прав у вирішенні проблем місцевого значення значною мірою залежить від їх інформованості, тому ефективна модель взаємодії органів публічної влади із населенням потребує

забезпечення інформаційної відкритості з боку місцевих органів влади та своєчасного інформування про підготовку суспільно політичних важливих рішень [46].

Інформаційно-роз'яснювальна робота з громадськістю дозволяє досягати 4 головних цілей: утворення позитивної репутації публічних органів влади; формування зацікавленості громадян у вирішенні важливих соціально-економічних питань території; формування громадської думки з приводу певних питань території; залучення місцевості до участі у вирішенні проблем території. Ефективна діяльність взаємин з громадськістю можлива лише за дотриманням наступних методологічних принципів, що зображені на рис. 3.2:

Рис. 3.2. Методологічні принципи ефективної діяльності зв'язків із громадськістю

Примітка: Складено автором на основі [46].

Інформування громадськості повинно бути направлене на:

- отримання порад від населення; виявлення можливих тенденцій щодо результату політики органів публічної влади;
- вивчення думки громади, відносин та очікувань місцевості з ціллю контролю відповідних змін; налагодження та підтримання двостороннього діалогу, заснованого на правді та повній поінформованості;
- запобігання суперечкам та плутанини між владою та громадськістю; сприяння формуванню взаємоповаги та соціальної відповідальності;
- гармонування особистих та суспільних інтересів населення.

Брифінги це короткі презентації для обраних офіційних представників та/або ЗМІ, щоб вони були проінформовані про перебіг виконання конкретної програми.

Прес-реліз - це повідомлення, що містить важливу новину чи корисну інформацію для широкої аудиторії.

Друковані презентаційні та інформаційні матеріали (буклети, брошури, листівки, плакати, вісники) допускає контроль процесу створення позитивної слави органів публічної влади [46].

На основі вивчених теоретичних матеріалів та досвіду діяльності у зв'язках з громадськістю, нами було виведено ряд рекомендацій щодо оптимізації такої діяльності.

Практика показує, що позитивні результати досягаються за безпосереднього спілкування посадових осіб органів місцевого самоврядування з громадянами в установах або по телефону. З цією метою слід активно практикувати використання гарячої лінії для прийому населення, вирішення злободенних запитів. З цією ціллю варто вказувати номери керівників та служб, через яких піддані можуть здобути всю необхідну інформацію, яка їм потрібна [45].

Важливе значення у налагодженні взаємин між громадянами та органами влади відіграє прийом громадян відповідними посадовцями, а також робота із звертаннями громадян. Наступною мішенню є постановка цілей та завдань діяльності у відносинах з населенням органів публічної влади.

При проведенні дослідження нами було виявлено, що керівництво Хмельницької районної державної адміністрації перед собою ставить «нечіткі» цілі та завдання, досягнення яких дуже важко виміряти та оцінити, але при цьому цілі та завдання можна найменувати колективними, які не базуються на потребах та інтересах місцевого населення громади.

Отож, працівникам Хмельницької районної державної адміністрації необхідно виконувати аналітичні дослідження з ціллю формування стратегії діяльності у зв'язках з громадськістю, визначення цілей та завдань органів публічної влади [50].

Відповідно постановка спільних цілей і завдань стала основою для уніфікації діяльності взаємин із місцевістю.

В більшості інцидентів дана діяльність виходить із потреб до органу місцевого самоврядування, а не виконується для впливу на суспільні відносини або з метою соціального розвитку місцевого співтовариства.

З ціллю створення хорошої громадської думки про діяльність Хмельницької РДА [50] варто більш розшукувати нові підходи та застосовувати новітні технології у процесі реалізації діяльності у зв'язках із громадськістю.

Детальний розгляд діяльності зв'язків із жителями Хмельницької територіальної громади свідчить про те, що технології зв'язків із громадськістю використовуються не так продуктивно, як потрібно.

Ми вже раніше наголошували, що є певні негаразди у виведенні вдалих відносин із обласними засобами масової інформації. Це пов'язано із тим, що великі міські засоби масової інформації не зацікавлені у висвітленні подій муніципальних утворень.

Це також свідчить про недостатній прояв зацікавленості органів державної влади у встановленні нетипових, дружніх контактів із представниками ЗМІ [49; 50].

Це обумовлено значним обсягом заходів, які залежить, у тому числі, і від фінансування.

Відповідно, органи публічної влади переважно взаємодіють із міськими і районними засобами масової інформації, що є досить раціональним з погляду їхньої орієнтації на місцеве співтовариство.

З метою привернення уваги до своєї діяльності великих міських засобів масової інформації та побудови співробітництва з ними.

Хмельницькій районній державній адміністрації слід створювати більш оригінальні інформаційні приводи та відходити від стандартизації діяльності у зв'язках із громадськістю. Із цією ціллю працівникам варто вивчати нові тенденції у PR, розробляти та опрацьовувати нові креативні програми.

Також, з ціллю оптимізації зв'язків з громадськістю, на наш погляд можна використовувати такий інструмент взаємин із журналістами як «клубні вечори». Основним каналом інформування місцевої спільноти залишаються міські публікації [29; 30].

Відповідно, саме цьому каналу розповсюдження інформації слід приділяти найбільшу увагу. На превеликий жаль, під час дослідження, ми не знайшли жодних муніципальних видань.

Ми пропонуємо Хмельницькій районній державній адміністрації можливість створення періодичних видань, які висвітлювали б життя громади. Редакторській колегії варто розробляти конкретні концепції муніципального видання, які будуть підлаштовані під бажання місцевого співтовариства.

Дана концепція забезпечує наявність низки постійних рубрик та матеріалів винахідників – депутатів Хмельницької РДА.

Окрім того працівникам редакційної колегії видання ХРДА слід підлаштовувати теми публікацій під інтереси місцевого співтовариства, яке б забезпечило оригінальність такого видання, а також публікувати більше інформації про події саме муніципальної освіти, а не району в цілому.

Одним із сучасних трендів використання інтернет-технологій є розробка мобільних додатків, які мають спрощувати подання запитів та вимог до місцевого органу влади, давати представникам місцевої спільноти формулювати свою думку з актуальних питань [50].

Ми вважаємо за доцільне звернутися до Міністерства цифрової трансформації України розробити та створити «Дію» для кожного обласного центру в нашій державі.

Використання можливостей е-технологій надає шанс зробити діяльність Хмельницької РДА гнучкішою і прозорішою [2; 50].

Проведення заходів, тобто персональні зустрічі з представниками місцевого співтовариства, є одним із основних механізмів отримання зворотного зв'язку для органів місцевого самоврядування на сьогоднішній день. Особливо це стосується формальних заходів.

Проте, поінформованість населення про формальні заходи, які організовується органами місцевого самоврядування, доволі мала, і як результат, досить невисока кількість візитерів.

Як стверджує аналіз діяльності ХРДА на прикладі Хмельницької територіальної громади, керівництво організовує заходи, за допомогою яких намагаються привернути увагу та залучити до участі місцевих жителів [50].

Але в ході використання такого знаряддя не опрацьовується PR-мета та PR-завдання. Проведення заходу самого по собі і є головною ціллю. Відповідно такий підхід не дає перспектив для розробки адекватних мірил ефективності проведеного заходу.

Відповідно голові та решті керівництву ХРДА, виходячи із поставлених цілей і завдань формування взаємин з громадськістю варто розробляти подальший план заходів для покращення її діяльності [50].

ХРДА варто проводити заходи, спрямовані на освіту мешканців у галузі місцевого самоврядування, забезпечення участі мешканців у сесіях місцевої влади, брати участь у житті місцевої спільноти шляхом участі у зборах мешканців, загальних зборів колективів, зборів активу, рад, мітингів, зльотів, піднесених зустрічей, нарад, конференцій, семінарів, організованих подорожей тощо. Для успішних взаємодінь із місцевим населенням органам публічної влади варто регулярно проявляти потреби та інтереси місцевого населення.

З такою ціллю вважається за доцільне організувати та проводити вступний моніторинг суспільно-політичного процесу, а далі проводити його на регулярній основі [46].

Такий моніторинг складається з декількох етапів, які відображені у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

Етапи моніторингу суспільно-політичного процесу

№ етапу	Назва етапу
1	Кількісний та якісний аналіз складу населення
2	Проведення соціологічних опитувань населення з актуальних питань
3	Аналіз коментарів у місцевих спільнотах та на місцевих форумах

Джерело: [46]

Такі дані мають використовуватись також для встановлення інформаційної політики органами публічної влади. З метою визначення інформаційної політики також оцінюються інформаційний простір муніципального освіти району.

Для ефективного виконання перерахованих вище рекомендацій Хмельницькій РДА варто залучати жителів Хмельницької ТГ на офіційний сайт, сприяти зростанню популярності місцевого видання, регулярно інформувати про майбутні заходи [50].

Для цього органам публічної влади варто розмішувати в повному обсязі дані про свою діяльність та перспективи брати участь у ній місцевими жителями на вуличних плакатах, оголошень на рекламних щитах та стендах, у приміщеннях бюджетних та державних організацій, розташованих на території муніципальної освіти.

Органами публічного управління може бути використано такі головні форми підготовки та опублікування інформації:

- друк та поширення бюлетенів (спеціальних бюлетенів), пресрелізів, оглядів, інформаційних збірників, експрес-інформація тощо;
- проведення прес-конференцій, брифінгів, організація інтерв'ю з головами органів публічної влади для працівників наших українських та світових ЗМІ [51; 52];
- налаштування та проведення теле- та радіопередач; утворення архівів даних про діяльність органу публічної влади;
- інші форми поширення офіційної інформації, які не заперечують законодавству України [32; 33; 34; 35].

За поширення неправдивої інформації особу може бути притягнуто до цивільно-правової та кримінальної відповідальності. Для фізичних осіб така адміністративна відповідальність виражається у накладенні штрафу в обсязі від 10 до 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправних робітах терміном до 1-го місяця з відрахуванням 20% заробітку.

Також ми вважаємо дуже доречно запропонувати керівництву ХРДА використовувати діагностичний інструмент CLEAR, який розроблено Європейським комітетом з питань місцевої та регіональної демократії.

Назва «CLEAR» є аббревіатурою п'яти основних дієслів в перекладі з української: Можуть/ Бажають/ Уповноважені/ Запрошені/ Відчувають [15].

В основі даного інструментарію покладено вираховування 5-ти основних важливих факторів, які відображенні в таблиці 3.3, що чинять вплив на активність громади:

Таблиця 3.3

5 головних факторів, як чинять вплив на активність громади

Найменування фактору англійською	Про сам фактор
Can do	Можуть, а саме громадяни можуть залучатися при наявності бажання до активної у часті у розробці рішень, які стосуються соціально-економічного життя місцевої громади
Like to	Бажають, тобто громадяни бажають залучитися до обговорень, оскільки відчувають приналежність до громади.

Продовження таблиці 3.3

Enabled to	Уповноважені, тобто громадяни отримали певні можливості до участі.
Asked to	Запрошені, відповідно це ті громадяни які можуть бути залученими для участі офіційними органами влади або групами волонтерів
Responded to	Відчувають, тобто в оді участі відчувають зворотній зв'язок

Примітка: Складено автором на основі [50]

На основі цих основних п'яти факторів та скористанням методології застосування такого інструменту як ОПИТУВАЛЬНИК CLEAR, який надасть можливість керівництву Хмельницької РДА [50] визначати сильні та слабкі сторони (проведення SWOT-аналізу) залучення громади до формування соціально-економічного життя, а також знайти найбільш ефективні форми залучення та стимуляції життя громадян громади.

ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі вдалося досягти поставленої цілі, яка полягає в оптимізації зв'язків органів публічного управління та місцевого самоврядування з громадськістю. Результати проведених досліджень дозволило зробити наступний умовивід.

1. В ході проведеного дослідження нами встановлено, що відсутня єдина думка щодо тлумачення дефініції «зв'язки із громадськістю». Ми пропонуємо під «зв'язки із громадськістю у системі державного управління» розуміти цілеспрямовану взаємодію структур державного апарату (органів, організацій, установ) з громадянами та громадськими інститутами, які можна визначити як реалізовану ними інформаційно-комунікативну функцію публічної влади та управління, що дозволяє оцінювати відносини різних кіл громадськості до тих чи інших рішень та дій, ідентифікувати проголошувану та реально проведену політику, співвідносити реалізовані програми з суспільними інтересами, формувати масові уявлення з будь-яких проблем для набуття суспільного розуміння, підтримки прийняття та виконання відповідних заходів

2. Відповідно із цілей та завдань нами виокремлено наступні функції, які виконує PR-служба в органах державної влади: інформаційна, аналітична, комунікативна, інтегрована, консультативно-методична, організаційна, правова, інноваційна. Відзначено, що зв'язки з громадськістю в органах публічної влади ґрунтуються на дотриманні головних принципів: відкритості, законності, оперативності, конструктивності, системності, взаємної поваги.

3. Принцип відкритості виконує досить важливу роль у формуванні демократичного суспільства.

Тому реалізацію принципу відкритості у діяльності органів публічної влади нам можна розглядати як інструмент, який налаштовує двосторонній зв'язок між публічною владою та громадським суспільством.

Відкритість передбачає існування зворотного зв'язку між місцевою владою та громадянами шляхом участі громадян у суспільно-політичному житті,

їхньому контролю за діяльністю органів публічної влади з метою протистояння тіньовим політичним явищам та корупційним процесам.

Для України принцип відкритості органів публічної влади з громадськістю є дуже важливим, оскільки наша країна на сьогодні стоїть на шляху до статусу кандидата в ЄС.

Відкритість органів публічної влади є одним переліченим із завдань на вступ до ЄС.

4. Дослідження щодо взаємодії Хмельницької районної державної адміністрації з громадськістю ми провели на базі Хмельницької територіальної громади, яка налічує станом на 1 січня 2021 року 290 128 жителів.

Її адміністративний центр розташований у м. Хмельницькому.

Головною ціллю діяльності Хмельницької ТГ з громадськістю є формування прозорих взаємин із населенням, громадськими організаціями, ЗМІ, політичними партіями, комерційними та іншими організаціями на території, зростання рівня їхньої довіри до органів влади, які мають забезпечити реалізацію їх конституційних прав.

5. Встановлено, що взаємодія Хмельницької районної державної адміністрації здійснюється в наступних формах: загальні збори жителів, громадські ініціативи, проведення спільних заходів (зустрічі, засідання), звернення громадян і так далі.

Хмельницька РДА має свій сайт в глобальній інформаційній мережі Інтернет у доменній зоні Gov.ua.

Метою створення сайту є оприлюднення інформації про діяльність Хмельницької РДА, зростання ефективності та прозорості її діяльності, забезпечення впливу на процеси, які здійснюються на території ради та для власного розміщення проектів нормативно-правових документів, рішень органів місцевого самоврядування.

6. У діяльності з громадськістю Хмельницької РДА є певні дефекти, серед яких ми можемо виділяти наступне:

- попри наявність різних відділів відсутній окремий структурований підрозділ саме з питань взаємодії із громадськістю;
- перевантаженість працівників інших підрозділів з питань взаємодії із громадськістю іншими функціональними обов'язками;
- відсутня належна координація зв'язків між структурними підрозділами, які займаються налагодженням зв'язків із громадськістю;
- недостатнє забезпечення інформації для громадської про організацію та результати проведених консультацій із нею;
- нестача тісного контакту з медіа.

7. На основі вивчених теоретичних матеріалів та досвіду діяльності у зв'язках з громадськістю органів публічної влади запропоновано низку рекомендацій щодо удосконалення такої діяльності, а саме:

- створення такого підрозділу як прес-служба або служба зв'язків із громадськістю;
- працівникам Хмельницької РДА слід проводити аналітичні дослідження з метою формування стратегії діяльності у зв'язках з громадськістю, визначення цілей та завдань органу місцевого самоврядування;
- з метою формування сприятливої громадської думки про діяльність Хмельницької РДА слід шукати нові підходи та застосовувати нові технології у процесі реалізації діяльності у зв'язках із громадськістю;
- створення періодичних публікацій, які б висвітлювали б життя населення даної громади. Редакційній колегії слід розробляти конкретні концепції муніципального видання, які будуть адаптовані під потреби місцевого співтовариства. Така концепція забезпечує наявність низки постійних рубрик та матеріалів авторів – депутатів Хмельницької РДА;
- створення мобільних додатків.

Ми вважаємо за доцільне звернутися до Міністерства цифрової трансформації України з пропозицією розробки та створення «Дії» для кожного обласного центру в нашій країні.

8. З метою успішної взаємодії з місцевим населенням органам публічної влади необхідно регулярно виявляти потреби та інтереси місцевого населення громади.

Запропоновано проводити вступний моніторинг суспільно-політичного процесу, а далі проводити його на регулярній основі. Проведення контролю варто проводити за даними стадіями:

- визначення кількісного і якісного аналізу складу населення;
- проведення соціологічних опитувань з актуальних питань;
- аналіз отриманих коментарів.

9. З метою усунення виявлених недоліків ми вважаємо за доцільне запропонувати керівництву Хмельницької РДА використовувати діагностичний інструмент CLEAR, який розроблено Європейським комітетом з питань місцевої та регіональної демократії.

На основі цих 5-ти головних чинників та скористанням методології застосування такого інструменту як ОПИТУВАЛЬНИК CLEAR, який надасть можливість управлінню Хмельницької РДА [50] виділяти сильні та слабкі сторони (проведення SWOT-аналізу) залучення населення громади до формування соціально-економічного життя, а також знайти найбільш ефективні форми притягнення та заохочення життя жителів громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агафоновна Н.О. Сутність зв'язків з громадськістю в системі публічного управління. Публічне управління та регіональний розвиток. 2018. № 1.С.10-31 С.26
2. Атаманчук Г.В. Теорія державного управління: курс лекцій / Г.В. Атаманчук. видання 4. К.: ОмегаЛ, 2006. 584 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. 1728 с.
4. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства: навчальний посібник за наук. ред. Ю. П. Сурміна, А. М. Михненка ; авт. кол. : Ю. П. Сурмін [та ін.]. Київ: НАДУ, 2011. 388 с
5. Грищенко І.М. Феномен лідерства в системі місцевого самоврядування: теорія, методологія, практика: монографія / І.М. Грищенко. К.: НАДУ 2016. 320 с.
6. Гудима Н.В. Принципи відкритості і прозорості в діяльності органів державного управління України / автореф. дис. канд. наук держ. упр.: спец. 25.00.01 "Теорія та історія державного управління" / Н. В. Гудима // Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ, 2008. 20 с.
7. Гуріна Л. Зв'язки із громадськістю в органах державної влади. Зб.наук.праць Національний університет «Острозька академія», 2013, с.281
8. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / [В.Б. Авер'янов, В.А. Дерещ, М.І. Ославський та ін.]; За ред. В.Б. Авер'янова. К.: Юстиніан, 2007. 287 с.
9. Дороти Доті. Пабліситі та PR. М.: Філінь, 1996 р. 288 с.
10. Енциклопедичний словник з державного управління / Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко, Ю.В. Ковбасюк. К.: НАДУ, 2010. 820 с.
11. Загорський В.С., Телешун С.О. Енциклопедія державного управління. Львівській регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. Т. 8., 2013. 334 с.

12. Заєць О.М. Теоретичні основи дослідження зв'язків з громадськістю як інструменту взаємодії політичних суб'єктів України. Молодий вчений. 2017. №12(52).С. 130-132

13. Зяйлик М.Ф. Роль та значення функцій зв'язків із громадськістю у системі публічного управління. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/32396/2/monograph_PU_2020_TNTU_Ziailyk_M-The_role_and_value_of_public_33-49.pdf 37 с.

14. Інформаційна політика: навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. 2-ге вид., стер. / Г.Г. Почепцов, С.А. Чукут. Київ, 2008. 663 с.

15. Карий О.І., Панас Я.В. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування Асоціація міст України К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 176 с.

16. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с.

17. Королько В. Г., Некрасова О.В. Інституціоналізація системи зв'язків з громадськістю (PR) в Україні: аналіз моделей. Проблеми розвитку соціологічної теорії. Трансформація соціальних інститутів та інституціональної структури суспільства: наукові доповіді і повідомлення III Всеукраїнської соціологічної конференції / [за ред. М. О. Шульги, В. М. Ворони]. Київ: САУ, ІС НАНУ, 2003. 43 с.

18. Королько В.Г. Основы публік рилейшнз. М., Рефл-бук: К.: Ваклер. 2000. 64 с.

19. Королько В.Г., Некрасова О.В. Зв'язки із громадськістю Наукові основи, методика, практика: підручник. К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 831 с.

20. Кравченкова Г. М. Паблік рилейшнз як соціальний інститут Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2013. №58. С.22

21. Купріянов Д.В. Взаємодія з громадськістю – основа ефективного публічного управління. Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи: матеріали XII Міжнарод.

Науково-практичної інтернет-конференції 28-29 жовтня 2021 р. Том 2. Дніпро: Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2021. С. 95-96-118.

22. Купріянов Д.В. Удосконалення зв'язків органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю. Розвиток форм і методів сучасного менеджменту в умовах глобалізації: Матеріали 9-ї Наук. практ. Інтернет-конф. Дніпро, 20-21.11.2021: тези доповідей (Том 2). Дніпро: Поліграфічний відділ ДДАЕУ, 2021. С. 62-63

23. Ладиченко В. Проблеми взаємодії держави і громадянського суспільства. Публічне право. 2016. № 4. С. 18 – 25.

24. Литвинова Л.В. Соціально-психологічний вимір побудови комунікацій державних службовців з громадськістю. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej17/PDF/24.pdf>

25. Малаш С.М. Проблематика взаємовідносин між органами виконавчої влади та громадськістю. Державне управління: теорія та розвиток. 2017. № 9. С.21-27.

26. Малик Я. До питання про взаємодію органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні. Ефективність державного управління: Зб.наук.пр. Вип. 43. 2015. С.295-361

27. Пилипко Т.А. Особливості діяльності прес-служби в органах державної виконавчої влади. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.04.html>

28. Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 327 с.

29. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 27 січня 2022 р. № 2024-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>

30. Про засади до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939 VI (із змінами). Відомості Верховної Ради. К.,2011, 9 с.

31. Про звернення громадян: Закон України від 16 грудня 2020 р. № 1089-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>

32. Про інформацію: Закон України від 16.07.2020 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Tex>

33. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 16 липня 2021 р. № 1702-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

34. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>

35. Про нормативно-правові акти: Закон України від 05 квітня 2021 р. № 2369-III. Постанова Верховної Ради України. 2020 р.

36. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 № 539/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80#Text>

37. Романенко Є. В. Романенко Є. Діалогічна взаємодія громадськості та органів державної влади у процесі формування державної політики. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/apdyo_2014_2_13.pdf

38. Романенко Є. Комунікативна взаємодія органів державної влади та громадськості: сутність та особливості її налагодження. Державне управління та місцеве самоврядування. 2014. Вип. 2 (21). С.190-201.

39. Самойленко Т.Г. Механізми реалізації зв'язків із громадськістю в публічному управлінні. Публічне управління та адміністрування в Україні. 2019. Вип.4. С.67-71. 70 с.

40. Саппа М. М. До питання про становлення і розвиток паблік рилейшнз в Україні. Український соціум. 2006. № 6 (17). 55 с.

41. Сенча С.А. Аналіз можливості адаптації досвіду зарубіжних країн для стимулювання розвитку громадянського суспільства в Україні. Право та державне управління. 2020. № 1. Т.2. С.170-177

42. Словник сучасної економіки Макміллана [Текст] / Пер. з англ. О. Мороз, Т. Мороз; голов. ред. Д.В. Пірс. К.: АртЕк, 2000. 628 с.

43. Тихомирова Є.Б. Транспарентність і відкритість діяльності влади та шляхи їх забезпечення: наукові записки. Політологія / Є.Б. Тихомирова. К.: Видавничий дім "KM Academia", 2002. С.

44. Ткаченко І. А. Громадянське суспільство і Європейській союз: функціонування і співпраця. Наукова бібліотека, Віче. 2015. Вип. 2. 16 с.
45. Токвіль А. Демократія в Америці. – М.: Прогрес, 1992. – 554 с.
46. Форми та методи залучення громадськості. Навч. посібник/ Інститут громадянського суспільства; за заг. ред. В.Артеменка. К.: ІКЦ «Леста», 2007. 248 с.
47. Фуртатов В.С. Удосконалення механізму взаємодії органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Наукові праці Чорноморського державного університету ім. Петра. 2010. Вип. 117. С. 66-70
48. Халецький А.В. Зв'язки органів державної влади з громадськістю: інформаційна взаємодія. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2012. №12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=547>
49. Хмельницька міська рада. Офіційний сайт. URL: <https://khm.gov.ua/>
50. Хмельницька районна державна адміністрація. Офіційний сайт. URL: <http://km-rda.gov.ua/index.php?do=static&page=vldokr>
51. Bojan Bugaric. Openness and transparency in public administration: challenges for public law. (Wisconsin international law journal, Vol. 22, No 3 (Fall 2004), str. 483 URL: <https://hosted.law.wisc.edu/wordpress/wilj/files/2012/02/bugaric.pdf>
52. Hoad T F. The Consise Oxford dictionary of English etymology/ T.F. Hoad. OUP General, Oxford University Press. 1992. 553 p.

Функції, які виконують зв'язки із громадськістю

№	Назва функції	Зміст
1	Інформаційна	Формує та реалізує інформаційну політику, як одну із цілей PR- діяльності в органах влади
2	Аналітична	Визначає необхідність проведення конкретного виду аналітичного дослідження, який підходить під рівень компетенції зв'язків із громадськістю на основі актуалізації тематики такого дослідження.
3	Комунікаційна	Передбачає тиражування різної інформації при здійсненні комунікативних відносин з населенням, а також цільовою аудиторією.
4	Інтегрована	Можливості зв'язків з громадськістю до консолідації громадського думки, суспільних інтересів, стосовно тим чи іншим рішенням та діям
5	Консультативно-методична	Забезпечення формування ефективних відносин з громадськістю та окремими групами
6	Організаційна	Проведення відповідних заходів із залученням громадськості, ЗМІ та сучасних технологій розповсюдження інформації.
7	Правова	Правове забезпечення діяльності служби зі зв'язків з громадськістю, яке полягає у знанні основ її законодавства, що підпадає під компетенцію професійної діяльності зв'язків з громадськістю
8	Інноваційна	Використання у діяльності служби зв'язків із громадськістю інноваційних технологій та форм залучення громадян до соціально-економічного життя громади

Виконала:

студентка 4 курсу за спеціальністю
281 Публічне управління та
адміністрування денної форми
навчання

« ____ » _____ 2022 р.

Підпис

Ірина ЧЕРЕДНЮК

Ініціали, прізвище

Науковий керівник:

кандидат наук з державного
управління, доцент

« ____ » _____ 2022 р.

Підпис

Юрій МАЄВСЬКИЙ

Ініціали, прізвище

Робота допущена до захисту:

завідувач кафедри публічного
управління та адміністрування,
доктор наук з державного
управління, доцент

« ____ » _____ 2022 р.

Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ